

Kommunikation, Sprachenlernen und Mehrsprachigkeit in ‘Fagfornyelsen’

Heike Speitz
Universitetet i Sørøst-Norge (USN)

Ein paar Fragen zum Aufwärmen ☺

- Wer hat an der Schule schon den neuen Lehrplanentwurf für Fremdsprachen diskutiert?
- Wer unterrichtet auch andere Sprachen als Deutsch?
- Wer ‘kennt’ den europäischen Referenzrahmen?
- Wer kennt die Fertigkeitsniveaus A1 bis C2? Woher?
- Wer kennt das europäische Sprachenportfolio?
- Wer weiss, welche Sprachen die Schüler ihrer Deutschklasse(n) noch sprechen?

Lehrerkognition

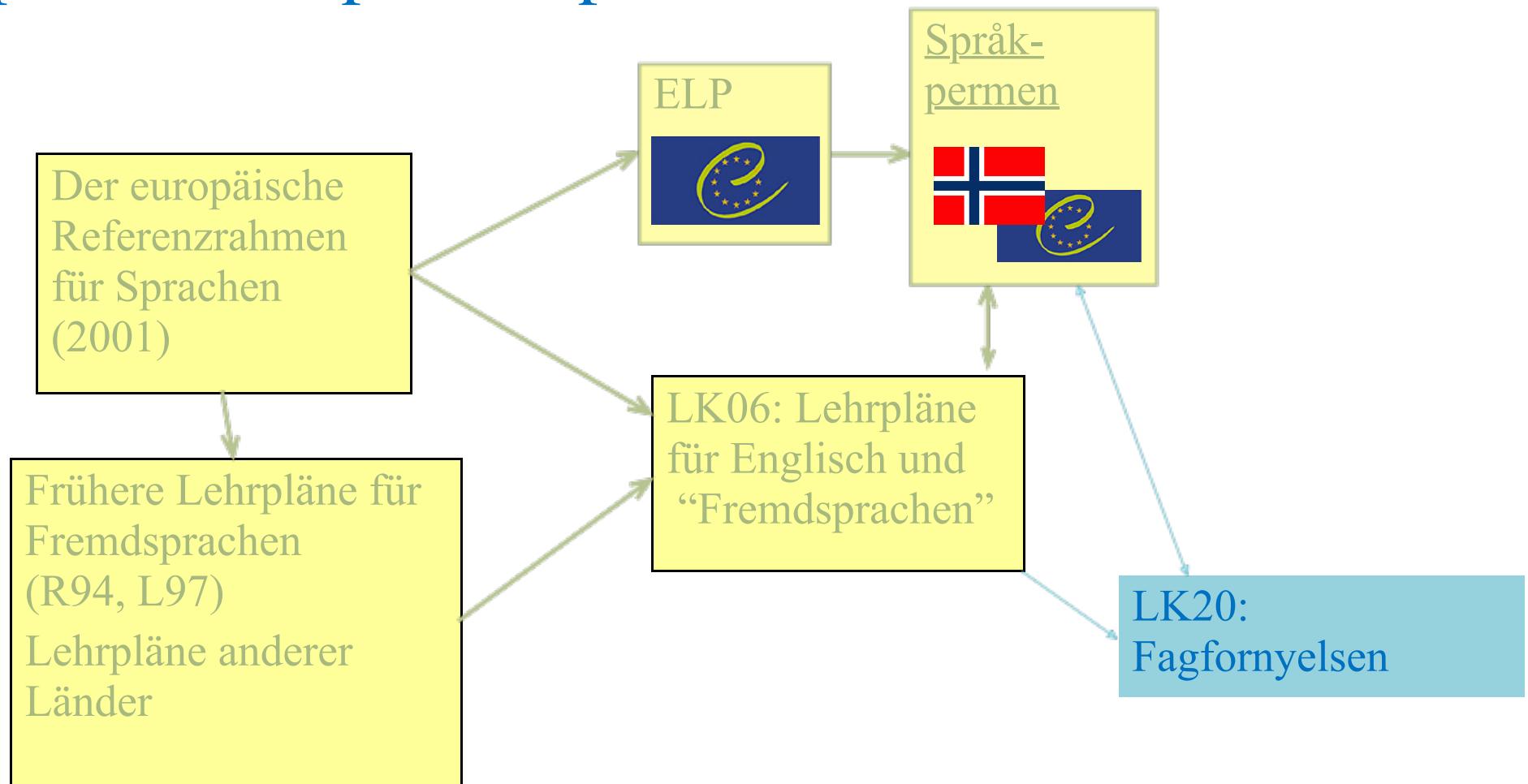
Vier zentrale Elemente der
Lehrerkognition, Borg (2003)

Ein neuer Lehrplan – was bedeutet das eigentlich für uns?

Goodlad (1979:348) beschreibt die Dimensionen und die Komplexität der Lehrplanforschung mithilfe von vier Niveaus oder Dimensionen:

Der europäische Referenzrahmen für Sprachen, Lehrpläne und Sprachenportfolios

“Rammeverket”

(2001; norwegische Übersetzung: 2011)

Kommunikative Sprachenkompetenz

- **linguistische Kompetenz** (lexikalische, phonologische, syntaktische etc. – Sprache als System)
- **soziolinguistische Kompetenz** (sosiale Konventionen wie Höflichkeit, Normen für Kontakt zwischen Generationen etc.)
- **pragmatische Kompetenz** (praktischer Gebrauch der Sprachensysteme, Texttypen, Genre, Ironie, Parodie etc.)

(CEFR (2001), eigene Übersetzung)

Kommunikative Kompetenz

Wenn auf einem Verkaufsplakat steht:

Jævlig billige bananer!

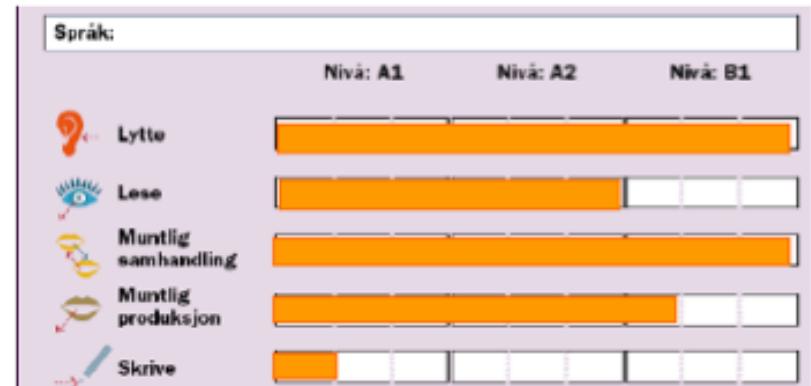
Was ist in dieser Kommunikation falsch?

Niveaus im Referenzrahmen – *ich kann*

		A1	A2	B1	B2	C1	C2
I C I S T A I S I	L Y T T I N G	Jeg kan kjenne igjen vanlige ord og svært enkle uttrykk som angår meg selv, min familie og mine nære omgivelser når man snakker langsomt og tydelig.	Jeg kan forstå vanlige ord og ytringer knyttet til områder av umiddelbar personlig betydning (f.eks. svært enkel informasjon som gjelder meg selv, min familie, nærmiljo, innkjøp og arbeidsliv). Jeg får kan oppfatte hovedinnholdet i enkle, korte og tydelige beskjeder og meldinger.	Jeg kan forstå hovedinnholdet i klar, standard tale om kjente emner knyttet til bl.a. arbeid, skole og fritid. Jeg kan forstå hovedinnholdet i mange radio- og TV-program om aktuelle saker eller om emner som er av personlig eller faglig interesse for meg, når man snakker relativt langsomt og tydelig.	Jeg kan forstå lengre sammenhengende tale og foredrag og følge komplekse argumentasjonsrekker når emnet er forholdsvis kjent. Jeg kan forstå de fleste nyhets- og aktualitets-program på TV. Jeg kan forstå de aller fleste filmer der man bruker standard tale.	Jeg kan forstå lengre, sammenhengende tale også når den ikke er tydelig strukturert, og når deler av innholdet er under-forstått og ikke kommer tydelig fram. Jeg kan forstå fjernsyns-program og filmer uten altfor store anstrengelser.	Jeg forstår uten problemer alle former for muntlig språk både i det virkelige liv og i media, også når morsmålsbrukeren snakker i et naturlig og hurtig tempo, dersom jeg får litt tid til å gjøre meg kjent med dialekten.
Jeg kan forstå kjente navn, ord og svært enkle setninger, for eksempel i annonser, på plakater eller i kataloger.		Jeg kan forstå tekster der språket i stor grad er preget av frekvente, dagligdagse ord og uttrykk eller et språk knyttet til arbeidet mitt. Jeg kan forstå personlige brev med beskrivelser av hendelser, følelser og ønsker.	Jeg kan lese artikler og rapporter om aktuelle problemstillinger der forfatteren gir uttrykk for spesielle holdninger eller synspunkter. Jeg kan forstå prosalitteratur fra vår egen tid.	Jeg kan forstå lange, komplekse faktatekster og sjømannslitterære tekster og legge merke til trekk som er typiske for ulike stilnivå. Jeg kan forstå fagartikler og lengre, tekniske instruksjoner selv når de ligger utenfor mitt felt.	Jeg leser uten problemer praktisk talt alle former for skriftlig språk, inkludert tekster om abstrakte emner og tekster som er komplekse når det gjelder språk eller struktur, som instruksjoner, fagartikler og litterære verk.		
K S J O N	M U N T L · P R O D ·	Jeg kan formidle meg, jeg kan stille og svare på enkle spørsmål knyttet til umiddelbare behov eller til svært kjente emner.	Jeg kan klare i fleste situasjoner når man reiser i språket snakkes uforberedt delta kjente emner, et interesse eller så dagliglivet (f.eks arbeid, reise, ak	Jeg kan gi en lengre, detaljert fortelling om en egen planer. Jeg kan skrive en stor historie eller handlingen i en bok beskrive reaksjonene	Jeg kan skrive klare, detaljerte tekster om et viktig tema. Jeg kan skrive en sammenhengende framstilling eller rapport for å formidle informasjon eller argumentere for eller imot et bestemt synspunkt. Jeg kan skrive brev som tydelig viser hvilken betydning visse hendelser og erfaringer har for meg.	Jeg kan skrive klare og strukturerede tekster og gi uttrykk for mine synspunkter på en utfyllende måte. Jeg kan skrive om komplekse emner (i brev, rapporter, artikler eller "stil") og understreke hva jeg mener er de viktigste punktene. Jeg kan velge en stil som passer til den som skal lese teksten.	Jeg kan uten anstrengelse delta i alle former for samtale og diskusjon og har god kjennskap til idiomatiske uttrykk og alminnelige talemåter. Jeg kan uttrykke meg flytende og formidle finere meningsnyanser på en presis måte. Hvis jeg får et språklig problem, kan jeg omformulere meg slik at det nesten ikke merkes.
S I F I I T	S K R I F T L · P R O D ·	Jeg kan bruke en rekke uttrykk og setninger for på en enkel måte å beskrive familie og andre mennesker, boforhold, min utdanningsbakgrunn og min nåværende eller tidligere jobb.	Jeg kan bruke en rekke uttrykk og setninger for på en enkel måte å beskrive familie og andre mennesker, men forstå som regel ikke nok til å holde samtalet gående.	Jeg kan gi en lengre, detaljert fortelling om en egen planer. Jeg kan skrive en stor historie eller handlingen i en bok beskrive reaksjonene	Jeg kan skrive klare, detaljerte tekster om et viktig tema. Jeg kan skrive en sammenhengende framstilling eller rapport for å formidle informasjon eller argumentere for eller imot et bestemt synspunkt. Jeg kan skrive brev som tydelig viser hvilken betydning visse hendelser og erfaringer har for meg.	Jeg kan skrive klare tekster med god flyt i en passende stil. Jeg kan skriv komplikerte brev, rapporter og artikler der jeg legger fram en sak med en hensiktmessig og logisk struktur som hjelper mottakeren til å legge merke til og huske viktige poeng. Jeg kan skrive sammendrag og anmeldelser både av faglige og litterære arbeider.	

«Min språkprofil»

	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Lytting	██████████	██	██	██	██	██
Lesing	██████████	██	██	██	██	██
Muntlig produksjon	██████████	██	██	██	██	██
Muntlig samhandling	██████████	██	██	██	██	██
Skriving	██████████	██	██	██	██	██

«Min språkprofil»

Min språkprofil

Morsmål: Tysk (+ Schwäbisch)

Språk: engelsk

	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Lytting	██████	██████	██████	██████	██████	██████
Lesing	██████	██████	██████	██████	██████	██████
Muntlig samhandling	██████	██████	██████	██████	██████	██████
Muntlig produksjon	██████	██████	██████	██████	██████	██████
Skriving	██████	██████	██████	██████	██████	██████

Språk: norsk (bokmål)

	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Lytting	██████	██████	██████	██████	██████	██████
Lesing	██████	██████	██████	██████	██████	██████
Muntlig samhandling	██████	██████	██████	██████	██████	██████
Muntlig produksjon	██████	██████	██████	██████	██████	██████
Skriving	██████	██████	██████	██████	██████	██████

Språk: fraisk

	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Lytting	██████	██████	██████	██████	██████	██████
Lesing	██████	██████	██████	██████	██████	██████
Muntlig samhandling	██████	██████	██████	██████	██████	██████
Muntlig produksjon	██████	██████	██████	██████	██████	██████
Skriving	██████	██████	██████	██████	██████	██████

Språk: dansk, svensk

	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Lytting	██████	██████	██████	██████	██████	██████
Lesing	██████	██████	██████	██████	██████	██████
Muntlig samhandling				██████	██████	██████
Muntlig produksjon				██████	██████	██████
Skriving				██████	██████	██████

Språk: norsk (nynorsk + dialekt)

	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Lytting	██████	██████	██████	██████	██████	██████
Lesing	██████	██████	██████	██████	██████	██████
Muntlig samhandling						
Muntlig produksjon						
Skriving	██████	██████	██████	██████	██████	██████

Språk jeg kan litt av: italiensk, spansk, latin, íslensk,

Nivåer i Rammeverket og progresjon i LK06

“Progresjonen i hovedområdet *Kommunikasjon* er tenkt knyttet opp mot Det europeiske rammeverket for språk, med mål som ligger **omtrent** på følgende nivåer”:

Engelsk

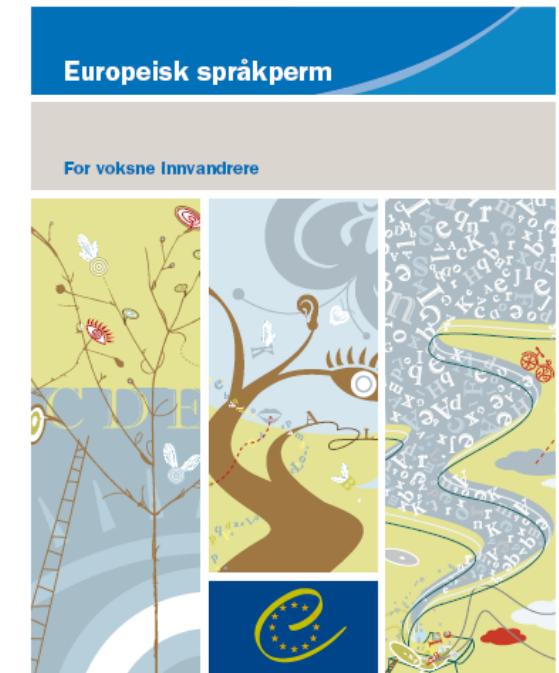
- etter 2. trinn: ...A1
- etter 4. trinn: ...A1–A2
- etter 7. trinn: ...A2–B1
- etter 10. trinn: ...B1–B2
- etter vg1:B2 (+)

Fremmedspråk

- Nivå I:A2
- Nivå II: ...B1 (+)

Norske språkpermer (ELP/PEL)

Kjerneelementene i Fagfornyelsen (18.mars 2019)

Engelsk

Kommunikasjon

Språklæring

Møte med engelskspråklige tekster

Fremmedspråk

Kommunikasjon

Interkulturell kompetanse

Språklæring og flerspråklighet

Språk og teknologi

Kjerneelementet ‘Kommunikasjon’ (21.10.19)

Engelsk:

Kommunikasjon er å lære å skape mening med språk. Vi trenger engelsk for å leve og lære, i arbeidslivet, og for å samhandle med mennesker fra hele verden. Opplæringen skal gi elevene glede av å utforske og bruke språket fra første stund. Elevene skal ta i bruk ulike strategier for å kommunisere muntlig og skriftlig med ulike samtalepartnere og mottakere, i ulike situasjoner og ved bruk av ulike medier og verktøy.

Fremmedspråk:

Kommunikasjon er selve hovedkjernen i faget. Å lære fremmedspråk handler om å forstå og bli forstått. Elevene skal utvikle kunnskaper og ferdigheter for å kommunisere hensiktsmessig både muntlig og skriftlig. Språket skal tas i bruk fra første stund både uten og med bruk av ulike medier og verktøy.

Kilde: KD (2019) (<https://www.regjeringen.no/contentassets/3d659278ae55449f9d8373fff5de4f65/kjerneelementer-i-fag-for-utforming-av-læreplaner-for-fag-i-lk20-og-lk20s-fastsatt-av-kd.pdf>)

Læreplan for fremmedspråk (utdrag)

KOMPETANSEMÅL ETTER NIVÅ I

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

lytte til og forstå **enkel** og tydelig tale om **personlige** og **dagligdagse** emner
delta i **enkle samtaler** i **dagligdagse** situasjoner om aktiviteter og **kjente** emner

muntlig fortelle om **dagligliv** og opplevelser og uttrykke meninger, også spontant

KOMPETANSEMÅL ETTER NIVÅ II

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

lytte til og forstå tydelig tale om **personlige** og **faglige** emner og aktuelle saker

samtale i **en rekke** dagligdagse situasjoner om **kjente** og **faglige** emner

muntlig forklare faglige emner, skildre opplevelser, hendelser og planer, og begrunne meninger, også spontant

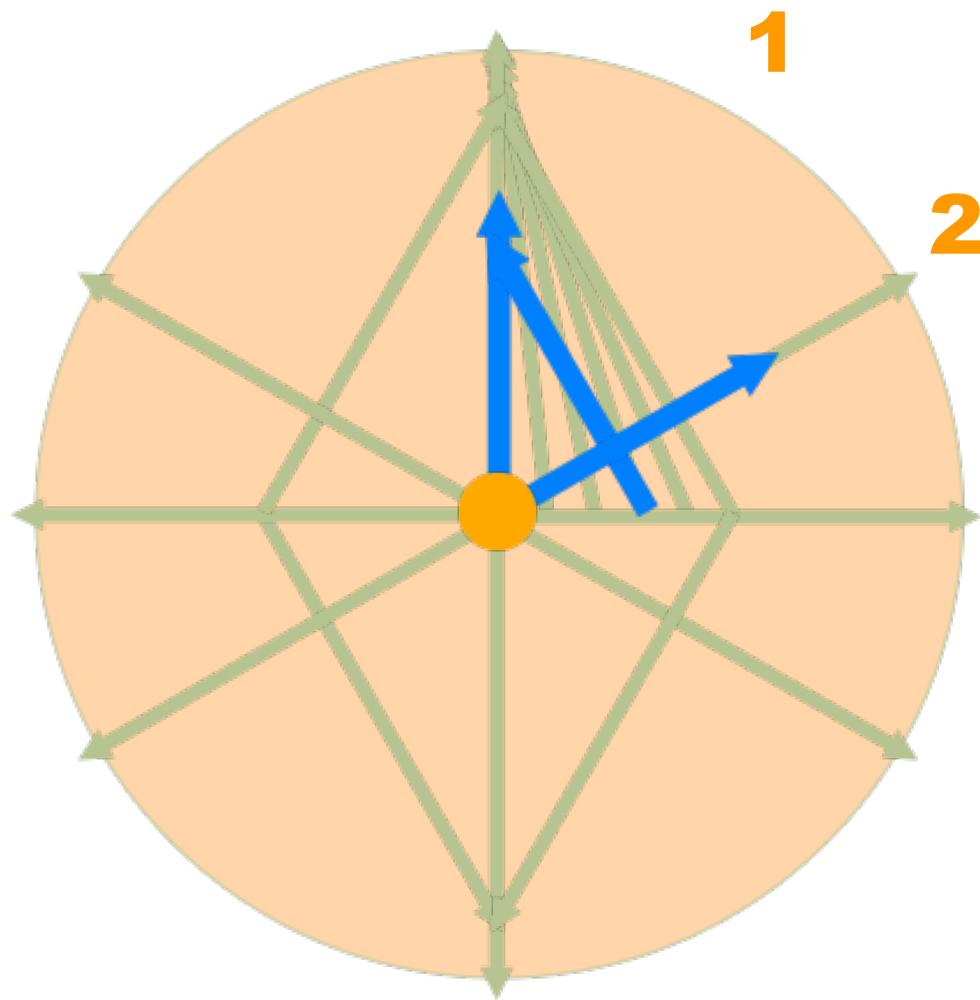
lese og forstå **ulike typer tekster** om personlige og faglige emner og **aktuelle** saker og gjenkjenne språklige nyanser

2-Minuten Gespräch

Finden Sie einen Gesprächspartner/eine Gesprächspartnerin, den/die Sie nicht gut kennen.

Wählen Sie eine gemeinsame Sprache, die nicht Ihre Muttersprache ist!

2-Minuten Gespräch (© Leni Dam, DK))

Wie und wann könnten Sie das 2-Minuten Gespräch im Deutschunterricht benutzen?

Beispiel: Chunks im Anfängerunterricht (Holst-Pedersen, J. (2018))

Chunks = vorfabrizierte ('prefabrikerte') Mehrwortphrasen, die direkt in Kommunikation benutzt werden können (Aguado 2002)

L1: am Anfang Wiederholung und Kopie von Chunks und kurzen Sätzen; Automatisierung

Wray & Perkins (2000) meinen, dass bis zu 70% der L1 eines erwachsenen Sprechers aus Chunks bestehen kann.

Feste Wortverbindungen, hochfrequent, werden als Ganzes erinnert; können oft sprachlich komplex sein

1. Formeln: *Guten Tag! Bis morgen! Herzlichen Glückwunsch! À bientôt!*
2. Kollokationen: *Schönes Wetter; Sport treiben; mit dem Fahrrad fahren*
3. Satzrahmen/-muster: *Ich hätte gern ...; Jeg voudrais ...*
4. Idiomatische Wendungen: *Hals über Kopf; mit den Wölfen heulen*
5. Sprichwörter: *Morgenstund hat Gold im Mund*

Chunks werden als feste Einheiten gelernt und automatisiert, und nicht analysiert; sie sind hochfrequent (besonders 1.-3.), oft sprachlich komplex (*Mir geht es gut*), sie bilden ein Gerüst ('stillas') für Kommunikation; Chunks sind sprachliche Elemente, die dem Lerner Sicherheit geben.

«Chunks sind sprachliche ‘Bouillonwürfel’», komprimierte sprachliche Ausdrücke. Sie können im weiteren Sprachenlernen Ausgangspunkte für mehr explizite grammatische Kompetenz bilden, man kann sie ‘auflösen’. (Holst-Pedersen, J. (2018))

Beispiele:

- Guten Tag! Guten Abend! Gute Reise! Gute Besserung!
- Ich hätte gern ... - Wir hätten gern
- Darf ich bitte ...? Kannst du bitte?
- Wie geht's?

Sprachenlernen und Mehrsprachigkeit

Deutsch ist L3 mit «Kickstart»
für norwegische Schüler!

Niveau I: *Delta i enkle samtaler i dagligdagse situasjoner om aktiviteter og kjente emner*

Niveau II: *Lese og forstå ulike typer tekster om personlige og faglige emner og aktuelle saker*

Die Schüler möchten die Sprache von Anfang an benutzen (Interview mit Schülern der 5.-6. Klasse)!

Nachtvorst en koude dagen in aantocht

2 uur geleden in BINNENLAND

Lees voor

DEN HAAG - Voor het eerst dit najaar wordt nachtvorst verwacht in groot deel van Nederland. Het is de voorbode van een vrij koude periode die na het weekeinde aanbrekt. De overgang van zomer- en winterperiode is dit jaar groot. Donderdag kan het in het Limburg nog 20 graden worden, maar na het weekend wordt 10 graden amper nog gehaald.

Op veel plaatsen komt vanaf maandag de temperatuur niet meer boven 10 graden uit,

Die abrupte overgang vindt precies tijdens het verzetten van de klok plaats. In de nacht van zaterdag op zondag trekt een regengebied over het land, waardoor de wind draait van zuidwest naar noordwest. Die wind blaast vrij koude lucht afkomstig van Spitsbergen naar ons land.

In de nacht van zondag op maandag kan het voor het eerst lokaal vriezen. In de nacht van maandag op dinsdag is in een groot deel van het land kans op nachtvorst.

LAATSTE NIEUWS

- 10:32 Domper voor boer: koei
- 10:00 Dodentruck Engelstad w bedrijf: 'Ik word voortd
- 09:29 'OM wil drie keer zovee
- 09:02 **PREMIUM** 'Lachgaskoni Wallstreet stier in tuin
- 09:00 **PREMIUM** Golden Earrin iubileum noa steeds in

Komende 7 dagen in Amsterdam

Vrijdag 25-10	Zaterdag 26-10	Zondag 27-10	Maandag 28-10	Dinsdag 29-10	Woensdag 30-10	Donderdag 31-10
30%	30%	30%	40%	60%	50%	40%
15°C 11°C	17°C 13°C	12°C 11°C	11°C 8°C	11°C 6°C	10°C 5°C	10°C 5°C
10% 0mm	50% 1.4mm	50% 1.6mm	10% 0mm	10% 0mm	80% 3.1mm	90% 3.2mm

In samenwerking met

Sprachenlernen und Mehrsprachigkeit

Eines der Kernelemente in Fagfornyelsen:

Kunnskap om språk og utforskning av egen språklæring gjør elevene bedre i stand til å lære og forstå språk i et livslangt perspektiv. I møte med faget fremmedspråk er elevene allerede flerspråklige og har omfattende språklæringerfaring fra ulike kontekster. Ved å overføre språkkunnskaper og språklæringerfaringer fra andre språk elevene kan og kjenner til, blir læringen mer effektiv og meningsfull.

+ interkulturelle Kompetenz (auch Kernelement)!

Kernelement ‘Sprachenlernen’ (per 21.10.19)

Fremmedspråk: Språklæring og flerspråklighet

Kunnskap om språk og utforskning av egen og andres språklæring gjør elevene bedre i stand til å lære språk i et livslangt perspektiv. Elevene er allerede flerspråklige og har språklæringerfaring fra ulike kontekster. Ved å overføre språkkunnskaper og språklæringerfaringer fra andre språk elevene kan og kjenner til, blir læringen mer effektiv og meningsfull.

Engelsk: Språklæring

Kunnskap om engelsk som system (språklyder, ordforråd, ord-, setnings- og tekststrukturer) sammen med bruk av språklæringsstrategier gir elevene valg og muligheter når de kommuniserer og samhandler på engelsk. Språklæring innebærer å se sammenhenger mellom eget språk, engelsk, og andre språk elevene kan. Kunnskap om språklæring gjør elevene i stand til å utnytte flerspråklighet som ressurs.

Kilde: KD (2019) (<https://www.regjeringen.no/contentassets/3d659278ae55449f9d8373fff5de4f65/kjerneelementer-i-fag-for-utforming-av-lareplaner-for-fag-i-lk20-og-lk20s-fastsatt-av-kd.pdf>)

Vielsprachigkeit oder Mehrsprachigkeit'

Council of Europe (CEFR, 2001)

- '**Multilingualism**' ('mangespråklighet', 'Vielsprachigkeit') refers to the presence **in a geographical area**, large or small, of more than one 'variety of language' i.e. the mode of speaking of a social group whether it is formally recognised as a language or not; in such an area individuals may be monolingual, speaking only their own variety.
- '**Plurilingualism**' ('flerspråklighet', 'Mehrsprachigkeit') refers to **the repertoire of varieties of language which many individuals use**, and is therefore the opposite of monolingualism; it includes the language variety referred to as 'mother tongue' or 'first language' and any number of other languages or varieties. Thus in some multilingual areas some individuals are monolingual and some are plurilingual.

(Kilde: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Division_EN.asp)

Alle unsere Schüler sind mehrsprachig!

L1 (Norwegisch o.a.) + L2 (Norwegisch o.a. oder Englisch) + L3 (Englisch oder eine Fremdsprache) + L4 (Fremdsprache) + ...

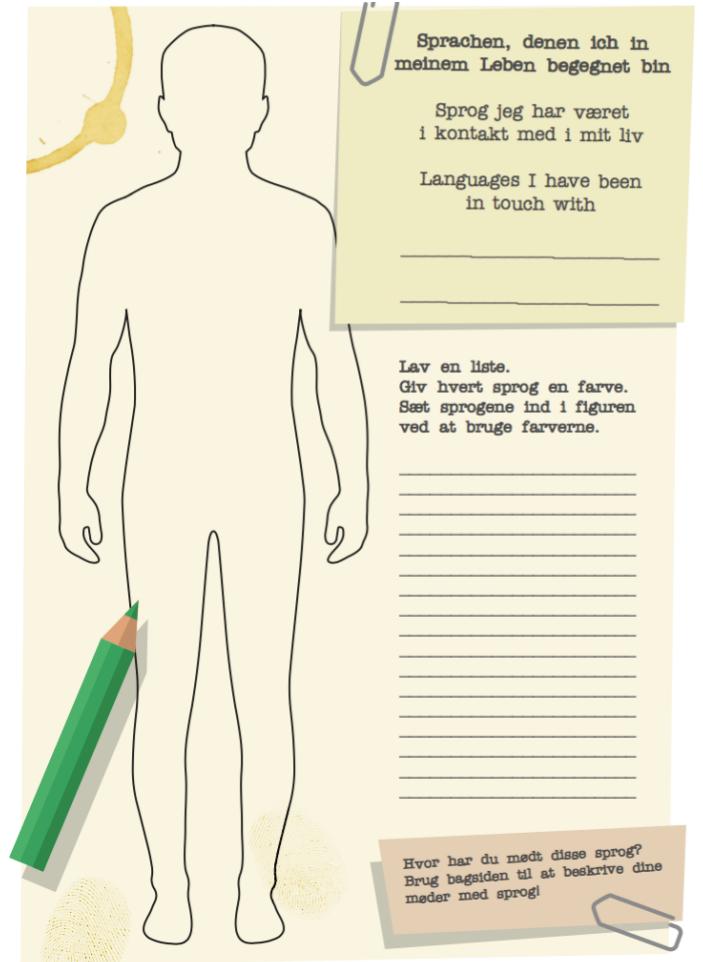
Englisch: ab der 1. Klasse (Alter 6 J.)

‘Fremdsprachen’: ab der 8. Klasse (oder früher); obligatorisch für die allgemeine Hochschulreife, aber nicht in beruflichen Zweigen

Die häufigsten Fremdsprachen: Deutsch, Französisch, Spanisch (weniger: Mandarin, Russisch, Italienisch, Japanisch, Finnisch)

Sprachenportraits

- Die sprachlichen Ressourcen und persönlichen Biografien der SchülerInnen kennenlernen
 - Einblick in die Sprachen bekommen, mit denen die Schüler in Kontakt sind
- (s. u.a. Krumm, 2001)
- > Sprache und Identität / *The Multilingual Subject* (Kramsch (2009))

Sprachenlernen in der Schule

Welche Sprachen haben Sie in der Schule/Ausbildung gelernt?

- in der Grundschule / Jugendschule / Oberstufe (weiterführende Schule)
- an einer Universität oder Hochschule?

Wurden diese Sprachen separat oder in Verbindung miteinander vermittelt?

Ideologies of pure and separate languages are still dominant in education

(Beacco & Byram 2007; Candelier et al. 2007; Castellotti & Moore 2010)

- Traditionell werden Sprachen isoliert unterrichtet
- Basiert auf der Vorstellung, dass Sprachen ‘reine Systeme’ sind, die zu trennen sind, damit sie nicht gemischt werden
- Eine Idee von ‘begrenztem Platz auf der Harddisk’ und die Vorstellung, dass mehrere Sprachen sich gegenseitig ‘stören’ könnten

Aber: neuere Forschung beweist das Gegenteil: Sprachen sind integriert; mehrsprachige Lerner sind multikompetent, lernen leichter neue Sprachen u.a.

(P. Daryai-Hansen et al. (2018) *Fremmedsprogsdidaktik – mellem fag og didaktik*, Kap. 2; Haukås & Speitz (2018))

Haben Sie Sprachen ausserhalb der Schule gelernt?

Wie haben Sie ihre Sprachen gelernt? Wie lernen Sie eventuell heute neue Sprachen?

Haben Sie beim Sprachenlernen Vorwissen benutzt, um eine andere Sprache zu verstehen, zu sprechen oder zu schreiben?

Neuere Entwicklung und Forschung

Ein Prädikmenwechsel (durch Linguisten wie z.B. Grosjean (1989)):

...the idea of languages as segmented, autonomous entities has been replaced by a holistic conception of plurilingual competences being multiple, dynamic, integrated, contextualized and individualized

«*Language teaching should help students to build bridges between languages they know or learn.*»

(Daryai-Hansen (workshop aug. 16))

Warum? Wie? Erfahrungen?

NOU Norges offentlige utredninger **2015:8**

Fremtidens skole

Fornyelse av fag og kompetanser

Utdeling fra et utvalg oppnevnt ved kongelig resolusjon 21. juni 2013.
Avgitt til Kunnskapsdepartementet 15. juni 2015.

Meld. St. 28

(2015–2016)

Melding til Stortinget

Fag – Fordypning – Forståelse

En fornyelse av Kunnskapsløftet

Mehrsprachigkeitsdidaktik

Ein Sammelbegriff für Ansätze, die die gesamte Sprachkompetenz und die Erfahrung der Schüler mit Sprachenlernen als Ausgangspunkt nehmen.

Einige Grundprinzipien:

1. die gesamte Sprachkompetenz des Schülers wird zur Ressource im Sprachenlernen
2. Brücken bauen zwischen Sprachen, die der Schüler schon kann und der neuen Sprache
3. Lernstrategien auf neue Sprachen übertragen
4. Zusammenarbeit von SprachenlehrerInnen in verschiedenen Sprachen, für einen effektiveren Sprachenunterricht

(ref. Haukås 2018)

Fagfornyelsen

Kompetenzziel (Niveau 1 und 2)

- *Bruke relevante lærings- og kommunikasjonsstrategier, digitale ressurser og erfaringer fra tidligere språklæring i læringsprosessen*

Warum?

Mehrsprachigkeit ist kein ‘automatischer’ Vorteil, wenn sie im Unterricht ignoriert wird (s. Haukås 2014)

Wie?

Wie?

- im Anfängerunterricht konsequent viele transparente Wörter und Ausdrücke benutzen
- Brücken bauen, und auf andere Sprachen hinweisen, die die Schüler schon gelernt haben, und fragen, welche anderen Sprachen die Schüler kennen
- Zusammenarbeit zwischen Sprachenlehrern – thematisch, zu einzelnen Fertigkeiten, evt. mit gemeinsamer Beurteilung; z.B. gemeinsame Blocktage (Norw., Engl., Fremdsprachen)
- gemeinsamer Sprachentag; ‘Sprachencafé’

Beispiel

Meine Schreibstrategien (in allen meinen Sprachen)

Skrivestrategier			Writing Strategies		
Schreibstrategien			Stratégies pour écrire		
Estrategias de expresión escrita					
Jeg bruker denne strategien	sjeldent:	☐	☐	☐	
	av og til:	☐	☐	☐	
	ofte:	☐	☐	☐	
<i>Skriv ohoi!</i>					
Marker ved å fylle ut sirklene hvor ofte du bruker strategiene nedenfor når du skriver. Noter i de åpne feltene andre strategier som hjelper deg å skrive.					
Jeg bruker andre tekster som modell når jeg skriver.	Språk	Språk	Språk		
☐	☐	☐			
Jeg forsøker å skrive direkte på dette språket.	☐	☐	☐		
☐	☐	☐			
Jeg lager tankekart og forsøker å organisere det jeg vil skrive, før jeg begynner på selve teksten.	☐	☐	☐		
☐	☐	☐			
Jeg bruker hjelpemidler for å finne og sjekke ord jeg trenger for å skrive.	☐	☐	☐		
☐	☐	☐			
Jeg forsøker å bruke nyttige ord som binder teksten sammen.	☐	☐	☐		
☐	☐	☐			
Jeg prøver å strukturere teksten min i avsnitt.	☐	☐	☐		
☐	☐	☐			
Jeg bruker respons fra andre for å forbedre tekstene mine.	☐	☐	☐		
☐	☐	☐			
Annet:	☐	☐	☐		
	☐	☐	☐		
	☐	☐	☐		

Ein Leseprojekt auf Niveau 2

- *Ich kann* – Beschreibungen Niveaus A2-B1
- Schüler wählen selbst Texte (Faktabücher, Kinderbücher, ..., bis Harry Potter auf Deutsch)
- Schüler setzen sich selbst Ziele / wählen Aufgaben
- Am Ende muss der Beweis kommen! «Was kannst du (zeigen)?» (Beurteilung)

(Zeit: 2-3 Wochen; Differenzierung; individuelle Hilfen und Rückmeldungen (underveisvurdering))

Lesenswertes ☺

Vielen Dank!

Litteratur

- Borg, S. (2003) Teacher cognition in language teaching: A review of research on what language teachers think, know, believe, and do. *Language Teaching* 36, 81-109.
- Daryai-Hansen, P. et al. (2018). Fremmedsprogsdidaktik – mellem fag og didaktik. København: Hans Reitzels Forlag.
- Haukås, Å. (2016). Teachers' beliefs about multilingualism and a multilingual pedagogical approach. *International Journal of Multilingualism*, 13(1), 1-18.
- Haukås, A. (2018) Den fleirspråklege rikdomen. *Communicare* 2018, s.8-11.
- Haukås, Å. & Speitz, H. (2018). Flerspråklighet og språkfagene i skolen. I C. Bjørke, M. Dypedahl & Å. Haukås (Red.), *Fremmedspråkdidaktikk* (s. 49-62). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Holst-Pedersen, J.v. (2018). Chunks – et stillads for sproglig udvikling, kap. 5 i: P. Daryai-Hansen m.fl. *Fremmedsprogsdidaktik*.
- Kramsch, C. (2009). *The multilingual subject : what foreign language learners say about about their experience and why it matters*. Oxford: Oxford University Press.
- Utdanningsdirektoratet (2011). *Det felles Europeiske rammeverket for språk: Læring, undervisning, vurdering*. Oslo.